

Tasca 4.- EL MAPA POLÍTIC DEL MÓN

1.- ESTAT, PAÍS, NACIÓ

Si miram el mapa polític del món, veim que forma un mosaic de formes, sovint representades amb colors diferents. Són els estats, separats per línies clarament definides, les **fronteres**.

Cada **estat** té un territori amb una capital, una població i una forma de govern. Sol tenir també una moneda pròpia. També té unes institucions pròpies: exèrcit, policia, sistema judicial, sistema sanitari, educatiu, etc, i una bandera que l'identifica.

La població que viu dins un estat s'identifiquen com a ciutadans (en els estats democràtics) o súbdits (en el cas dels estats autoritaris) d'aquest estat.

Però dins l'estat hi conviuen normalment diferents llengües i cultures. Les persones que tenen una mateixa llengua i cultura sovint formen una nació.

Una **nació** està formada per tant per una població que s'identifica per una llengua una cultura i tradicions pròpies i un territori. Sovint les nacions tenen també un símbol, bandera o escut que les identifica.

El concepte nació deriva de "néixer". Es forma part d'una nació per naixement o per voluntat pròpia, en el cas d'aquelles persones que han immigrat i decideixen identificar-se amb aquella nació.

La majoria d'estats són plurinacionals, hi conviu més d'una nació dins el mateix territori. De la mateixa manera, la majoria de nacions s'estenen per més d'un estat. Les fronteres estatals no separen nacions. Les nacions no tenen fronteres, normalment existeixen a banda i banda de la línia de frontera que separa dos o més estats.

Hi ha nacions que no tenen un territori definit, com els tuareg, que viuen al desert, els indis d'Amèrica, els jueus o els gitanos. Normalment són nacions nòmades, i s'identifiquen entre ells per una mateixa cultura, una mateixa llengua i uns avantpassats comuns.

Un altre exemple de nació sense estat eren els antics grecs (recorda el tema de 1er d'ESO). Políticament estaven organitzats en ciutats-estat, les polis, però compartien una mateixa llengua, cultura, déus, mites i manifestacions artístiques, i es diferenciaven clarament de la resta de civilitzacions, que ells anomenaven bàrbars o estrangers. Per commemorar la seva identitat nacional, feien celebracions periòdiques, com per exemple els Jocs Olímpics, cada quatre anys.

Els estats estan en constant canvi, els mapes polítiques canvien cada cert temps. Quan dos estats tenen un conflicte sobre les fronteres i no troben una solució pacífica, sovint acudeixen a les armes, donant lloc a les guerres entre estats.

Les nacions, en canvi, són molt més estables i contínues en el temps, tot i que també estan subjectes a canvis. També a vegades sorgeixen conflictes entre nacions, sovint dins un mateix estat, donant lloc la majoria de vegades a les guerres civils. Un exemple de guerra civil recent que va acabar amb la dissolució de l'estat de Iugoslàvia va ser la guerra dels Balcans (1992-2002)

El concepte **país** fa referència a un territori. L'etimologia de la paraula país té relació amb paisatge. Formen part d'un país el territori i la gent que l'habita, amb els seus costums i mitjans de vida. Es pot parlar dels països musulmans, dels països mediterranis, dels països del Tercer Món o del país valencià i del país balear, per exemple.

2.- UNA NACIÓ DEL PASSAT LLUNYÀ: GRÈCIA

La civilització grega es va formar devers el segle VIII a C. Els grecs eren una gent que parlaven una mateixa llengua, el grec, tenien una mateixa cultura i uns mites explicatius de l'Univers amb uns déus comuns: Júpiter, Juno, Apol.lo... Ells s'anomenaven hel.lens, per diferenciar-se dels altres pobles o bàrbars

També compartien un mateix concepte artístic que expressaven en els temples i en les escultures i pintures: la recerca de la bellesa ideal i la concepció de l'home com

a centre del món. No debades inventaren la filosofia.

Els grecs no formaven una unitat política, sinó que estaven dividits en polis o ciutats-estat.. Cada polis comprenia la ciutat pròpiament dita i el territori que l'envoltava, tenia el seu propi sistema de govern, els seus déus i la seva moneda.

Sovint hi havia conflictes entre les polis, fins i tot armats com la guerra del Peloponès que va enfrontar Atenes i Esparta. Però també celebraven festes i cerimònies en comú, com els Jocs Olímpics, cada quatre anys, o les Panatenees i tenien santuaris on acudien tots els grecs, com l'Oracle de Delfos.

El seu territori abastava la Grècia actual, les illes del mar Egeu i les costes d'Àsia Menor, que ells anomenaven l'Hèl.lade.

3.- LA GUERRA DELS BALSANS

La Guerra dels Balcans va ser una guerra civil entre les nacions que integraven l'estat de Iugoslàvia. Va durar deu anys, entre 1991 i 2001 i va acabar amb la separació de les nacions que la integraven, formant els nous estats de: Eslovènia, Croàcia, Bòsnia i Hercegovina, Sèrbia i Kosovo.

Iugoslàvia era un estat que va sorgir després de la IIª Guerra Mundial, com a resultat de la lluita contra Alemanya. El seu sistema polític i econòmic era comunista, i el cap d'estat Josif Broz "Tito" havia estat un lluitador contra el feixisme.

A la mort de Tito, el 1980, varen començar els conflictes que acabaren amb la guerra civil i la fragmentació de l'estat.

El nombre de morts va ser molt elevat. Es varen cometre autèntiques barbaritats, com la massacre de Srebrenica, amb l'assassinat de vuit mil bosnis civils, majoritàriament dones, vells i infants. La guerra va acabar amb una bona part de la població reduïda a la pobresa.

4.- UNA NACIÓ SENSE ESTAT: EL KURDISTAN

El Kurdistan (literalment "la terra dels kurds") és una de les nacions sense estat més grans del món, tant pel que fa al nombre d'habitants, entre 30 i 40 milions, com per l'extensió: 500.000 quilòmetres quadrats, aproximadament com l'estat espanyol.

El Kurdistan és una zona muntanyosa de l'Orient Mitjà, on neixen molts de rius, entre els quals el Tigris i l'Èufrates.

El poble kurd s'ha dedicat tradicionalment a la ramaderia nòmada, a l'artesania i al conreu, estructurats al voltant d'una organització social de tipus tribal que encara perdura.

Els kurds són majoritàriament musulmans, tot i que hi són presents els cultes de religions anteriors. La seva llengua és el kurd, tot i que hi ha varietats idiomàtiques importants entre ells.

Els kurds mai no han tingut un estat propi. El seu territori, actualment l'ocupen els estats d'Iran, Iraq, Turquia i Síria. Un important nombre de kurds han emigrat a Alemanya, Regne Unit i Suècia.

La seva llengua, a Turquia, va ser prohibida fins el 1991 i encara es manté a les escoles la prohibició de l'educació en llengua kurda.

Actualment, tot i que demanen la independència, els estats ocupants no els la volen reconèixer i són freqüents els conflictes armats, sobretot a la part de Turquia. La lluita ha deixat més de 30.000 morts a Turquia, Iran i Iraq. Uns cinc mil kurds moriren a Iraq el 1988 com a conseqüència dels atacs sobre població civil amb armes químiques.

ACTIVITATS

A.- CONCEPTES

- Estat
- País
- Nació

B.- TREBALL AMB MAPES

- 1.- Sobre el mapa polític, situar la nació dels kurds, l'antiga Iugoslàvia i la nació dels tuaregs
- 2.- Sobre el mateix mapa, situar i aprendre de memòria 10 estats d'Europa, 10 d'Àsia, 10 d'Àfrica i 10 d'Amèrica

